spe vocationis vestre. Unus domi
nus. una fides. unum baptis
ma. Unus deus et pater omnium.
qui super omnes et per omnia et in
omnibus nobis. Qui est benedictus
in secula seculorum amen. Gr.

Beata gens cuius est dominus deus eorum po
pulus quem elegit dominus in hereditatem
sibi. V. Verbo domini celi firmati sunt et spi
ritu oris eius omnis virtus eorum.

Alleluia. V. Paratum cor meum deus para
tum cor meum cantabo et psallam in gloria
mea. Secundum lucam. 2

In illo tempore. Cum intraret
ihesus in domum cuiusdam prin
cipis phariseorum sabbato
manducare panem. et ipsi ob
servabant eum. Et ecce homo
quidam ydropicus erat ante
illum. Et respondens ihesus dixit

Sub breuem

Adium

Stella clericorum cuilibet clerico summe necessaria

Stella clericorum cuilibet clerico summe necessaria

Quasi stella matutina in medio nebule. i peccatorū Proprietates h⁹ stelle matutīe pn̄t referri ad quē libet doctorē fidei. i. sacerdotē Et ꝯtinent in his v̄sibus Lucis splendorē fert secū. fert quoqꝫ rorem. Ingens dat letum. vigilansqꝫ. decens. preit ipsum. Solem defectū lune comitans hyemisqꝫ. Tpe lucescit. cedēs estate quiescit

Glosa

Lucis splēdorē fert secū. vt ibi vos estis lux mūdi Fert ꝙ rorē. scꝫ in p̄dicatione. vt ibi Tenebrosa aqua i nubibus aeris. Ingens ē. vt ibi Ecce sacerdos magn⁹ Dat letū. i. facit audientem p̄dicationē letū qui ē in tenebris ignorātie Vigilansqꝫ dr̄. vt ibi Btūs seru⁹ quē cū venerit dn̄s. inuenerit vigilantē. Decēsqꝫ dr̄ scꝫ ꝑ bonā famā ⁊ honestā cōuersationē. Preit ip̄m solē. i. christū qui ē ver⁹ sol iusticie. sicut miles dn̄m suū p̄cedit inimicos occidēdo suo gladio acuto vt mortui mōo viuāt christo Defectū lune comitās. i. sancte ecclesie ꝑ cōpassionē. vn̄ Quis infirmat. ⁊ ego nō infirmor Hiemisqꝫ tpe lucescit. i. in tempe tribulationis apparet in calore fidei Cedēs estate q̄escit scꝫ i iuuētute a feruoē luxurie ⁊ a ceteris vitijs. vn̄ Qui potuit trāsgredi ⁊ nō est transgress⁹ Salomō. Memēto creatoris tui ⁊c. Apost. Diuisiones mīstrantiū sūt in eccl'ia dei. scꝫ actiui ꝯtēplatiui et p̄lati Unusquisqꝫ in sua vocatiōe ⁊ in suo ordine vl' misterio vel offitio intendat. vt v̄tuose et viriliter in vinea operet̄ Un̄ Crisostom⁹ Multi sūt p̄lati siue sacerdotes noīe. sed pauci sūt dignitate vn̄ ap'ls. Melius est esse paucos et vtiles ꝙ m'ltos et inutiles Lucas Messis quidem multa. opari) vero pauci. scꝫ fideles ⁊ veri Hieronym⁹ Sc̄ca ritas facit p̄tiū in rebus honestis. nihil chari⁹ deo ⁊ homib⁹ habētib⁹ rationē bono et vtili pastore Johānes Pastor bonus aīaꝫ suā ponit ꝓ ouib⁹ suis. vn̄ ter dictū ē petro Petre amas

me· Glosa Amas me plus q̄ tuos ꝯgnatos ac amicos. plus q̄ res tp̄ales· plus q̄ te ip̄m. pasce oues meas. vn̄ dn̄s in euā gelio Qui amat aīaz suā plus q̄ me. nō ē me dign⁹· Aposto· Erūt hoīes seipsos amātes Illi dicunt seipsos amare q̄ suuz honorē et cōmodū pl⁹ diligūt q̄ honorē dei Aug· in li· de doc· christiana Illi vere deū diligūt qui nihil aliud q̄ vt nomē dei glorificet exercent Vn̄ iā pauci volūt sustinere ꝑpter christum paupertatē· cōtemptū dolorē· Sz cupiunt diuitias honores· ⁊ suauitates hui⁹ mūdi Tales em̄ nō suscipiūt curas aīarum vl' ꝑlaturas ꝑpter onus vl' propter iugū domini. sed propter honorē Cura em̄ animaꝝ non debetur honori· sed oneri

Ultiplex em̄ est questio quō sacerdos vl' pastor curaz suā intrauerit· vel quō in ea vixerit. vel qualiter eā rexerit· vel patrimoniū crucifixi expenderit· vel propter quem finē eam susceperit vel vt pascat gregem sibi commissū v̄bo ⁊ bono exemplo· vl' vt pascatur a grege Vn̄ hoc nomē pastor deriuat̄ ab hoc v̄bo pasco· scis· et nō a pascor pasceris Unde illō Hieremie Pastores pascebant se· et gregem meum nō pascebant.

N vltia em̄ rōne reddenda dixit ioseph· i· christ⁹ q̄ est ver⁹ ioseph fratrib⁹ suis· s· pastorib⁹ ecclesiaꝝ Amen dico vobis nō videbitis faciē meā donec adduxeritis fratrē vestrū minimū Glosa. Qui minimū requirit· nō obliuiscit̄ maiorē. vn̄ illud Sanguinē eius· i· animā eius de manu tua req̄ram Grego· Tot mortibus digni sūt negligētes pastores q̄t negligūt animas Vn̄ videat quisq̄ pastor vl' sacerdos quō curam suā intrat. vl' quō eam regat· vel qualit̄ in ea viuat· vl' ꝑpter quā finē eā susceperit· l' quō patrimoniū crucifixi vt dictū est expendat· ne a dn̄o ei obijciat̄ in reddendo rationē prouincie· Amice scȝ tp̄alium reꝝ et nō animaꝝ quō huc intrasti nō habēs vestem nuptialē· i· charitatē· quia ꝑpter charitatē· i· deū qui est vera charitas curā tuā intrasti vt gregē tibi cōmissum pasceres v̄bo ⁊ bono exemplo· sz vt pascereris ab eo· i· vt negligēs

et ociosus et viuens luxuriose·et eo obmutescente dicat dñs Ligatis manib⁹ ne posset se defendere·et pedib⁹ ne possit fugere· ꝓijcite eũ i tenebras exteriores·i·cõtinuo et perpetue vrẽtes·quia plus dilexit lucꝝ temporale q̃ animaꝝ·ꝑ quib⁹ fili⁹ dei mortẽ sustinuit Et quia hic vixit delitiose et tot⁹ suspirauit in peccatis·totus suspiret eternaliter in penis Et quantum gloriatus est in delitijs vite hui⁹·tm̃ locum date ei in tormẽtis et facite eum montẽ in inferno·et ardeat vt oleũ in flãma Vñ ysai·Apportari te faciam sicut gallũ gallinatiũ·qui portat de foro pedibus sursum erectis et dimisso capite·et decoquitur in olla·sic tu decoqueris in olla gehennali varijs cruciatibus·vt pena correspondeat culpe·qz non cantasti non generasti·et cuz alijs maior reputaberis·sicut gall⁹ gallinati⁹ maior est alijs

Cum benefitiũ alicui porrigitur valde gaudz·sed non querit primo quis sanctoꝝ sit patron⁹ in ecclesia·ꝫ quãtũ valeat in tp̃oralibus Unde iam pauci curant qũo curam suam suscipiunt vel intrant· aut qualiter eam regant vel in ea viuant ꝭm deum nec symoniã abhorrent·sed heu ipsa iam in pluribus dñatur Gre· Si quis ea intentione grad⁹ ecclesiasticos vł bñfitia querit ·vt inde habeat vite necessaria·hic ꝑuerso ordine vult celestia mercari Longe em̃ melius esset mendicare vel arare vnde viueret·vñ Johannes Qui non intrat in ouile per ostium.i·christum·sed ascendit aliunde· ille fur est et latro·fur est furãdo sibi virtutes ab alijs·latro est occidendo aias Fur nõ venit nisi vt furetur mactet et perdat Furetur virtutes mactet corpus et perdat animã in gehennam ignis·

Quilibet pastor et sacerdos in se tenet habere tria·scz scientiam eloquentiam et bonam vitam Scientiaz debet habere diuinorum librorum·ac eorum intelligentiam in q̈bus deum cognoscat.se et alios Vñ Bernar· Multi multa sciunt· seipsos autem nesciunt Qui seipsum non cognoscit nihil scit Hec est em̃ ꝓbatissima scientia inter philosophos seculares·dicunt em̃·ↄgnosce teipsũ Vñ aug·in li·de sancta tri·

dei preferk scientie celestium terrestriũ et infernoꝝ·propriam cõ
gnoscẽ infirmitatẽ Vñ ⁊ ber. Dñe da mihi scire te ꝯgnoscere
me·diligere te·Eloquetiã dꝫ habere discretã. vt ea q̃ scit et in
telligit alijs predicet·ne abscondat pecuniam domĩ sui·i·ne sit
canis mutus in domo·i·ecclesia Vñ ysai Clama ne cesses et
ãnũtia populo meo scelera eoꝝ Tullius Melius est eloqui co
piose et prudenter q̃ aliquid sine eloqũtia acutissime excogitare
·i·eloquentia est scientia recte proferendi ex cogitatione cũ or
natu verboꝝ et pondere sententiarum Idem efficacius est au
dire q̃ audiri Ideo sacerdos tenet habere scientiã et eloquen
tiã· Vñ gre· In scientia sacerdotis nec est venia nec excusatio
Daniel·alibi ezechiel Qui aũt docti fuerunt fulgebunt quasi
splendor firmamenti·id est solis. et qui ad iustitiam erudiunt
multos·quasi stelle in perpetuas eternitates Vñ apost· Du
plici honore honorandi sũt sacerdotes primo ꝓpter offitij dig
nitatẽ Secundo propter doctrinam·precipue illi qui fideliter la
borant in euangelio quia ordo fidelium prelatoꝝ est precipuus
Vitam bonam tenetur habere sacerdos· vt que ore predicat
opere compleat·actu·i· Cepit iesus facere et docere Hier·quid
eñ aliud est bene loqui aut p̃dicare et peruerse viuere q̃ ꝓprio
ore seipm̃ ꝯdemnare Orige· Qui aliũ nõ instruit seipm̃ docere
nõ potest Greg·nõ ĩ verboꝝ splendore predicator gloriet·sed
in ope virtutũ Hiero· Doctoris est lapsus manũ porrigere ad
iutricem et errantibus ostendere iter veritatis·gre· Bon⁹ do
ctor est qui humiliter seruat disciplinã·et per disciplinã non in
currit superbiã Crisost· Vis bonus apparere·circa vitã tuã
esto hausterus·circa alioꝝ peccata esto benignus Audiant te
hoĩes parua mandãtem et grauia faciẽtem·grego· Cui⁹ vi
ta despicitur·restat sermo contemnetur·

Quiuis eñ pastor siue sacerdos sit sedul⁹ in cura sibi ꝯ
missa et in ambone fidelis p̃dicator vt p̃co dñi. vt pa
ret dño plebẽ ꝑfectã·in cathedra vt pi⁹ ⁊ discret⁹ iudex·in con

fessione mediator int̃ deũ ⁊ peccatorẽ. vñ Crisost· Nõ erram⁹ modicã pñiam iniũgentes Nõne melius est ꝓpter miam redde rõnẽ ꝙ ꝓpter crudelitatẽ Nã vbi paterfamilias ẽ larg⁹· dispensator ei⁹ nõ dȝ esse tenax Sȝ deus ẽ benignus· vt q̃d sacerdos est austerus·

Sit etiã sacerdos vl̃ pastor pl⁹ in afflictoꝝ ꝯpassione ⁊ hospitalitate·et in elemosinaꝝ pro posse largitione duplici scȝ. corpali et spũali Spũalis ꝯtinet̃ in hoc v̾su Corrigo parco p̃cor doceo fero ꝯsulo solor Corrigo errantẽ. parco inimicis·p̃cor ꝓ iimicis·doceo insipiẽtes· fero sustinẽtes·ꝯsulo pusillamines·solor t̃bulatos Corpal̃ ꝯtinet̃ i hoc v̾su· Colligo poto cibo redio tego visito cõdo Sũt etiã septem spẽs elemosine Prima est quã hõ sibiipsi dat· vñ Salomõ Miserere aie tue placẽs deo Jtẽ qui sibi nequã cui bon⁹ Secũda elemosia ponit̃ supra pedes dñi quã dat ostiatim mẽdicãtib⁹ ⁊ peregrinis ⁊ hospitib⁹ in hospitio colligẽdo ꝓpter deũ vñ Esaias· Frange esurienti panẽ tuũ· August· Elemosina est vnguentũ quo maria magdalena vnxit pedes dñi·i·pauperes qui sũt mẽbra ei⁹ vngebat· Tertia ponit̃ i gremiũ dñi·que dat leprosis infirmis et captiuis· precipue inter paganos· vñ Ecclesiasticus Abscõdite elemosinã in sinu paupeꝝ Quarta ponit̃ in man⁹ dñi. ꝙ homo dat viduis et orphanis· ⁊ illis quos pudet mẽdicare·et ꝗ magnũ defectũ sustinent ꝓpter honorẽ tp̃alẽ. p̃cipue aũt quã dat amicis et cognatis et indigentib⁹· vñ Jllud Et carnẽ tuã ne despexeris Catho Jgnotũ tibi tu noli ꝑponere notis Quinta est que ponit̃ supra cor dñi·cũ homo dimittit offensas sibi illatas·v̾bis iniurijs et rebus ablatis· vñ Dimittite et dimittet̃ vobis Sexta ponitur in os dñi·quãdo quis offert ad araȝ ꝓ posse suo de rebus iuste acquisitis. vbi offert̃ sacrosanctũ corpus dñi pro salute viuoꝝ et mortuoꝝ· Et cũ quis dat sacerdotibus elemosinã cuiuscũq; professionis vl̃ ad calicẽ vl̃ ad ornamentũ et decorẽ domus domi· vñ Apost· Operemur bonũ oẽs dũ tempus habemus· maxie aũt ad domesticos fidei et docto-

res· scz sacerdotes qui sūt illuminatores fidei Septima est cū qua christus totus vestitur·que datur mortuis qui sunt i purgatorio· Unde in libro Machabeorum Sancta ergo et salubris est cogitatio pro defunctis exorare·vt a peccatis eorum soluantur Sancta pro compassione·salubris pro elemosinarꝫ largitione. vnde Mathens·date elemosinam et munda erunt vobis omnia· Daniel· Redime elemosinis peccata tua· Bernardus· Elemosina data in vita est lucerna que illuminat animam ne cadat in tenebras eternas· Idem O homo si ieiunas in hoc non differs a dyabolo·quia ipse nunꝗ comedit·etiam si vigilas ipse nunquā dormit·si continens es·ipse nunquā coit si silenciū tenes·ipe nunꝗ verbis defluit·in hoc solum maxime dyabolum superas·si ad elemosinam operam prestas Beda· Frustra adoraturus manus suas expandit ad deum·qui eas ad subueniendum proposse suo pauperi non ostendit Aposto. Pietas ad omnia valet Nam si quis lubricum carnis patitur vapulabit·sed non peribit Hieronymus Non memini me legisse aliquem esse damnatum in hoc seculo·qui vitam duxit liberalem Gregorius Nunꝗ est vacua manus a munere aut propter munus vbi est archa cordis repleta bona volūtate Augustinus· Qui dat propter presentum pudorem vt interpellātis tedio careat·rez et meritum perdit· Unde versus. Da facie leta·sine leticia faciei·scz tue. Si dederis perdis rem meritū ꝙ rei· Apostolus· Hilarem datorem diligit deus· Augustinꝰ Elemosina est res sancta augens presentia·et minuens peccata separans a demonibns·iungens angelis·et est quasi murus inexpugnabilis circa animam Thobias Magna fidutia est elemosina coram deo·omnibus facientibus eam Idem Elemosina ab omni peccato liberat·et non sinit animam introire in tenebras eternas· Salomon sicut aqua extinguit ignem·sic elemosina peccatum Elemosina enim extinguit ignem peccati.ignem ire dei·et ignem totius gehenne.

Am dictũ est de elemosina duplici· scz spũali et corpali et de speciebus eius cũ autoritatib⁹ pbatis Nũc dicendũ est de suffragijs· quib⁹ sacerdos aiab⁹ existentib⁹ in purgatorio tenetur suffragari ·quorum elemosinis vs⁹ est et vtitur· quib⁹ animab⁹ purgãdis in penis purgatorij annus pro die statuit in penitẽtia in hac vita neglecta· vel nõ peracta· que anime sũt tertia ps ecclesie expectãtes in purgatorio liberationẽ Exẽplũ de filijs israhel p desertũ transeuntib⁹· xl· annis· qd· xl. diebus transissẽt si coñ deũ nõ peccassent Triplex em̃ dr ecclesia· scz in hoc mũdo militãs· in celo triũphans. in purgatorio expectans (vt pdictũ est) liberationẽ quib⁹ quattuor modis pcipue pt sb ueniri vñ vsus Missa pces dona ieiunia quattuor ista Absoluunt aias quas purgans detinet ignis Qui ignis et cetere pene purgatorij grauiores et acerbiores sũt q̃ omes pene martirum et oĩa gña tormẽtorum· que in hoc mundo a· tirannis potuerint excogitari et adinueniri· q̃rũ aiarũ numerus oim hominũ viuentiũ multitudinẽ excellit· vñ August· Nescit quid petit qui purgatoriũ petit O deus q̃ dulce erit in hoc seculo satisface Dico q̃ est grauius in purgatorio esse q̃ hic penã sustinere q̃ diu oculus potest claudi vl' apiri· ⁊ q̃ illa pena quã habuit beatus laurẽtius in craticula Vñ vna lachrima de puro corde plata plus purgat q̃ decẽ ãni in purgatorio· tñ inter duo mala minus malũ est eligendũ Vñ aie clamant vt Job Miseremini mei miseremini mei saltẽ vos amici mei. qz man⁹ domini tetigit me. Duplex em̃ man⁹ intelligitur in hoc loco. scz manus tangentis· s· in purgatorio animas purgans expectantes liberationẽ· et manus damnantis scz in inferno Vñ Machabeorum Sancta ergo et salubris est cogitatio p defunctis exorare· sancta per cõpassionẽ carorum. salubris per elemosinarum largitionẽ· et orationẽ fideliũ· ⁊ precipue sacerdotum quibus cõmittũtur anime· quia elemosine sũt cibus animarum· oro vero pot⁹· ieiunia fidelium magna refectio et conuiuium· peregrinatio carorum penarum alienatio et ereptio Indulgentia vero eis data

prodest prout hic meruerunt dũ viuerẽt Vñ legit̃ in commẽ-
dationib⁹ animaꝝ De⁹ cui soli cõpetit meditinã prestare post
mortẽ .i. indulgentiã. qꝛ ibi anime sũt de foro ecclesie expectan
tes liberationẽ. scȝ in purgatorio. q̃s manus domini tetigit vt
dictum est Pre omnibus aũt remedijs quib⁹ animab⁹ existen
tibus in purgatorio potest subueniri: missa precellit Greg. O
quantũ et viuificum domũ dei. quia nunꝙ̃ diuina celebrantur
misteria quin ibi cõcurrant duo virtuosa opera. scȝ vnius pec
catoris conuersio. vel ad minus vnius anime de purgatorio
liberatio Vñ caueant heredes parentum et caroꝝ mortuoruȝ
cõmissarij testamentoꝝ. et maxime sacerdotes et ceteri quibus
anime cõmittuntur. vel quoꝝ elemosinis vsi sũt vel vtunt̃. Ne
aliquo modo eis hec remedia subtrahãt vł differant. qꝛ eoꝝ vi
aticum est. quia pro furto et summo sacrilegio eis reputat̃. qꝛ
primo mortaliter peccant in deum. qui eas sanguine suo rede-
mit Scdo in sanctos ⁊ in oĩes angelos. de quoꝝ collegio sũt
dũ liberantur Tertio peccãt in oĩes aĩas existentes in purga
torio. quia impediunt eaꝝ absolutionẽ Quarto peccãt in om
nes christianos viuos. ꝓ quibus anime liberate a peĩs orarẽt
et intercederent ad deũ. Pro quibus neglẽtijs tales si. nõ satis
fecerint in pñti grauiter puniẽt̃. ⁊ in futuro secl'o dãnabuntur.

SEquit̃ vt sup̃ dictũ est. vt quiuis pastor sit sedul⁹ ⁊ fi-
deliter sollicitus ꝓ grege sibi cõmisso. s. pro viuis et ꝓ
defunctis ⁊ nõ ꝑsonaꝝ acceptor quia christ⁹ gñaliter vno eodẽ
ꝗ ꝓ̃tio .i. sãguine oẽs redemit. vt mereamur a domino directe
cõmendari dicente Euge serue bone. quia super pauca fuisti fi
delis. supra multa te constituam.

QUo ergo ordine censet̃ ille q̃ sp̄ absens est a cura sue
nec preest vt pastor nec regit vt mercẽnari⁹ In illo esti
mo ordine in quo nullus ordo sed sempitern⁹ horror inhabitat
Ber. Miror clericos aliud esse ꝙ̃ ꝙ apparent in vestitu ⁊ ha
bitu aut quantulũ sũt clerici. gestu et actu neutrũ exercent. nec
regũt se vt clerici deberẽt. nec pugnãt vt laici. sȝ inordinate plu-

res ex eis viuūt ꝯ canones ⁊ statuta eccl'ie ꝯfūdentes seipsos et toti⁹ cleri honestatē Et qꝛ hic cū oībꝰ ꝑuerse viuētes moribꝰ et vita ꝑticipāt· oī pena in futuro puniēt· vñ Origenes· Vnū qdꝗ qd ē pctm̄ hꝫ suū demoniū· et vnūqdꝗ demoniuꝫ hꝫ suū supplitiū Attēdite ģ o vos sacerdotes ad qd vocati estis electi· et ꝯstituti· vt dictum est· et fuite deo in sanitate et iustitia· vnde Apl's Nō em̄ vocauit nos dn̄s in imunditiā: sꝫ in sanctificati onē· vñ idē Hec em̄ ē volūtas dei sāctificatio vr̄a· vt sciat vnus quisꝗ vas suū·i·corp⁹ in sanctificatiōe possidere· qꝛ ambulans in via imaculata·i· in castitate mēt et corpis· hⁱ mihi mistrabit in tāti corpis misterio· et ego dn̄s exaudiā eū· vñ Aug. Quid ꝓdest si castitas seruat̄ in corpe· et mētis integritas int⁹ pollui tur in mēte· Cesari⁹ Virginitas in corpe nihil ꝓdest, si cha= ritas a corde discedat et hūilitas· nec iā carnis integritas serua tur· si aī⁹ tūore supbie corrūpit. Ber· Supba castitas nō est vera castitas· sꝫ ornatū dyaboli ꝓstibulū Aug· Aiaduertite o vos sacerdotes in quāta puritate et tremore debetis accedē ad istud sacrifitiū· ad qd christ⁹ accessur⁹ sanguinē sudauit ꝑ an= gustia vbi ip̄e sacerdos mirabilit̄ et ineffabilit̄ obtulit Vñ dica tu cū ꝓpheta In toto corde meo exq̄siui te Cor mūdū crea ī me deus·i.restaura· et spiritum rectum innoua in visceribus meis vt te perfecte diligere et digne laudare merear·

Quid ģ dicendū ē de sacerdotibꝰ manifeste cohabitāti bꝰ cū mlieribꝰ vl' adulteris vl' fornicātibꝰ· vl' ꝓprias oues violātibꝰ· vl' ebriosꝫ· vel lasciuis· ⁊ secularibꝰ pluribꝰ nego tijs et vanitatibꝰ implicati Cōmittim⁹ em̄ cōscientijs epoꝝ et eoꝝ prelatis Hiero· Alieni erroris nō est nostrū reddere rōnez· sed platoꝝ Ber· Integritati tue sis diligēs explorator nō ali ene. Quid ergo de illis iudicādū ē q̄ sponsā christi violāt· Hie ro· Sicut celesti⁹ est sacrosanctā ecclesiā temerarie destruere q̄ꝫ domū plebeiā· ita celestius est sponsā christi violare q̄ꝫ sponsaꝫ ꝓximi Glosa sup Leuiticū Cū dyabolus sup omi peccato gaudeat maxie ꝯgaudet fornicatiōi et maxime in sacerdotibꝰ

et religiosis· qui sunt ministri altaris Hiero· Acerbiora gehen
ne tormenta sunt· quib⁹ fornicatores et adulteri debētur Idē
Quid tibi cum mulieribus tu sacerdos qui ad altare dei fa-
mularis· et in cuius loco stas. Dic sacerdos qui eisdem labijs
oscularis filium virginis. quibus osculatus es filiam veneris·
O iuda osculo tradis filium hominis Bernardus· O sacer-
dos corpus tuum efficitur quottidie sepulchrum christi· quomo
do ex ore tuo egreditur falsitas· per quod ingreditur tanta ve-
ritas. scʒ ipē christus· quomō oculi tui aspiciūt vanitatem qui
inspiciunt tantam veritatem· quare manus tue extenduntur
ad illicita que tractāt tenentē oīa· quare te inurgitas ebrieta
te. qui plen⁹ esse deberes dei bōitate Aug· Si sacerdos sit vas
incōtinentie et libidinis iuxta filiuʒ virginis in altari statuet ido
lum veneris· et cū ore polluto profert verba canonis· os em̄ e⁹
amaritudine et dolo plenum est· Quis em̄ oret cū labijs· tamē
in faciem expuit saluatoris et cū presumit sumere corpus domi
nicū in os eius pollutū· leui⁹ esset ei ꝙ pijceret ipm in lutum·
Ber· Vere sacerdotes qui in carne ambulāt deo placere nō
possūt· qui placere meretrici cupiūt et presumunt Idem Tur-
pissimū est man⁹ deo dedicatas: et sacro crismate ꝯsecratas pu
dendis mulierꝝ ingerere· et post hoc sacrosanctū corpus domini
cum tangere Canon· Nullus presumat audire missam a pres
bitero quē ꝑ certo nouerit habere concubinam· d· xxxij· c· Nul
lus· August· in decretali· xl· c· De vita presbiterorꝝ dicit· ꝙ pl⁹
placet deo rugitus leonū· siue mugitus boum· et grinnit⁹ por-
corū siue suum ꝙ cantus in choro presbiterorꝝ cantantiū luxu
riantiū Grego· in decretali. xl. c· Si quis presbiter diacon⁹ vl
subdiaconus iacuerit in infamia· fornicationis· ibibeo ei introi
tum ecclesie donec satisfaciat de mala fama sua deo et populo
et si non satisfaciat inbibeo vobis ne aliquis vestrum audeat
audire offitium eius· quia omnes benedictiōes vertunt in ma
ledictiones· testante Malachia propheta· Maledicam inquit
benedictionibus vestris· quia manus vestre plene sunt sang·

uine Bern O q̄ temerariū et q̄ nephaudū ē pollutis manib⁹ tractare filium virginis·et ore sordido sumere Que mens nō rapitur ad excessum· quis oculus non erubescit·quis auditus non terretur·vbi mundi pretium ꝓijcitur in sterquiliniuz idest in os immundi sacerdotis·Mirum est ꝙ talis tunc non vereatur angelum dei stare iuxta se qui secet eum per medium Et tales bene possunt vocari presbiteri susanne Augustinus·O tu indigne sacerdos noli plus me affligere peccando·plus enī vulnus peccati tui me ledit·q̄ vulnus lateris mei Idem magis delinquūt·qui iam regnantem in celis contemnunt peccando scilicet indigne corpus christi tractantes et sumentes·q̄ qui crucifixerunt eum ambulantem in terris·non quasi crucifigentes·sed quasi tanti sacramenti indigni confectores·et presumptuosi preceptores·quia illi semel deū crucifixerunt in terris· isti quantum in eis est indigne tractantes et sumentes quottidie crucifigunt Ambrosius Qui indigne christum sumit idez est ac si ipsum interficiat Augustinus Melius est spūalia penit⁹ omittere q̄ indigne tractare vel tāgere Idē inter oīa misericordie dei opera que ab initio impensa sunt saluti hominum·nihil mirabilius nihil exellentius·q̄ ꝙ pro mundo crucifixus ē dominus·Leo papa Magis admiranda dei humilitas q̄ sua maiestas Augustinus Minima gutta sāguinis christi suffecisset ad redemptionē generis hūani Sed ideo maior copia sanguinis ei⁹ data ē·vt copiosior claresceret christi affect⁹ nos diligēt᷑·vn̄ Ber·Ptz ei amor xp̄i nos diligēt᷑ iuuluere lateris·

Attēde ergo o homo quantū ꝓ te datū sit·et maxime tu sacerdos q̄ corp⁹ et sāguinā tractas dn̄i Timenduz vo est ꝙ dn̄s tales sacerdotes idignos vt dictū ē nō exaudiat ꝭ magis eū ad iracundiā ꝓuocāt·vn̄ Illō ꝓuocauerūt eū filij ei⁹ et nō filie·sed belial in sordibus·i·in peccatis·ideo dominū nō placāt·sed magis offendunt eū Naz etiā loca sacra que tangūt et calcāt q̄ diu sūt in peccatis obstinati cōtemnāt· Bern· Sacerdos sine offensa viuat·qui pro offensis iudicem deū in=

terpellat· ne offensū potius ad iracūdiā puocet q̄ ɔpescat Augustinus Maius preiuditium deus in mundo nō patit̃ ab hominibus viuentib⁹ q̄ a sacerdotib⁹ carentib⁹ scientia et bona vita Idem plus placet deo vlulatus canum vel lupoꝝ q̄ cant⁹ inimicoꝝ· idest clericoꝝ maloꝝ Grego Nihil est quod tantū offendat ecclesiam dei· q̄ q̄ indigni assumant̃ ad regimen animarū Unde prelati quidam nunc tp̄is parum curant quos iam ad ordines recipiant vel admittant· vel quib⁹ i sacerdotes promouendos man⁹ imponāt Vn̄ laici iam cleꝝ vilipendūt· ꝛ claues ecclesie minime curāt totaq̄ꝫ dignitatē sacerdotū· qꝛ negligentes et ceci sūt duces eoꝝ. et ductores cecoꝝ Apl's Cauēdū est ne cū alijs predicauerim· et ipse reprobus effitiar Predicant quidam non mechandū· et ipsi mechant̃· non furandū et ipsi furant̃· et cetera vitia tam v̄bis q̄ factis inordinate viuentes persitiunt Hec omnia predicta prelatis cōmittimus· et ecclesiastice correctioni corrigenda·

O Uos ergo p̄lati ꝛ p̄sbiteri in vobis pendēt aie subditoꝝ vestroꝝ vobis ɔmissoꝝ Presbiter aūt d̄r quasi p̄bens iter gregi sibi cōmisso· v̄bo et vite bono exemplo· etiam p posse tp̄ale subsidiū Et nō tm̄ querat lucꝝ rerū tp̄alium· sed animarum· pro quibus filius dei mortem sustinuit Unde dicit dominus Ouem perditam de manu pastoris requiram·

L Egitur in tertio libro regū· Cū regina saba in aula salomonis esset intuita ordines ministrantiū ad mensaꝫ regalē et omneꝫ ornatū curie et familie· pre omīb⁹ laudauit ordinē pincernarum· erant eñ vnius habitus Aula salomōis significat ecclesiā· regina mensā· scꝫ summi regis. i. altare in quo cōficit̃ tractat̃ et sumitur. et fideliter ministratur sacrosanctū corpus christi cui mēse diuersi sacerdotes deseruiūt ꝛ angeli infiniti· q̄ dicunt̃ virtutes celoꝝ Huius mēse· s· altaris sacerdotes sūt pincerne· ideo debent esse vni⁹ habitus· i· vnius sancte ɔuersationis in aula sūmi regis· vt possint dicere cum psalmista In domo domīi ambulabimus cū cōsensu· i. in dei volūtate Qui pin

cerne scȝ sacerdotes q̄ p̄ omīb⁹ sūt electi et constituti ad diuina libamina infundenda· et ad honorē sūmi regis· et familie· i· fide libus ꝓpināda Vñ eis dicit̄ per ꝓphetā· Mundamini qui fertis vasa dn̄i· i· ꝑparate illi corda vestra in omni ꝟtute et mūdicia interi⁹ et exterius· interius per charitatē· exterius per bonā famā et honestā cōuersationē· vt digni sitis bibere de manu domini vinū mero plenū mixto psal. Calix me⁹ inebriās q̄ꝑ p̄clarus est· Cātico. Bibite vinū quod miscui vobis· scȝ in mea passione sanguine et aqua de meo latere ꝓfluente et inebriamini vino mee dilectionis nō tamen dico mero· sed meracissimo scilicȝet illius vue de qua legitur· vt biberent sanguinem vue meracissimum sanguinem filij virginis intemerate· Vue dico illius vitis q̄ dixit Ego sū vitis vera. et pater me⁹ agricola est Nobilis est vinea in ouā pater celestis agricola est Nobilis vitis filius dei est· nobiles palmites scȝ apostoli. nobile vinū eius· cuius sacerdotes sunt pincerne· scȝ illius sanctissimi vini· i. sanguinis christi qui ꝓfluit de torculari· quod dn̄s solus iu ara crucis dū pateretur mortē calcauit· qui omīb⁹ scȝ sāguinē vue predicte in eum credētibus ꝓpinaret meracissimum quē assūpsit hō factus de mūdissīa carne gloriose ꝟgis marie·

Eya vos sacerdotes pincerne veri salomonis. i· iesu christi et camerarij et secretarij ⁊ dispēsatores ministerioꝝ dei· diligenter attēdite· in quo ḡdu et dignitate sitis cōstituti· s· sup omīa bona dn̄i· vñ Aug· Quid potuit deus plus facere sacerdotib⁹ q̄ꝑ ip̄m creare tractare sumere et ministrare Ergo redite ad cor. et inspicite illud insigne priuilegiū vr̄e dignitatis Quinqȝ em̄ sūt dignitates sacerdotū pre ceteris· Primo dicit̄ sacerdos quasi sacris dotatus scȝ sacris ordinib⁹. quia ipse ē in sūmo gradu qui est sacerdotiū Secūdo quasi sacris dedit⁹· i· sacramētis ad sacrificād a sacramēta Nā ip̄e sacrificat sacrosanctū corpus dn̄icū verbis signis et prodigijs et cetera sacramēta Tertio dr̄ quasi dans sacra Dat em̄ baptismū cōfessionem penitentiā indulgentiā eukaristiā benedictionē et extremā vn-

ctionē Quarto dr̄ sacerdos quasi sacra docens·docet enī v̄bū sancti euāgelij et articulos fidei Quito dr̄ sacer dux·quasi du catū p̄bens·et iter populo dei ad regna celoꝝ verbo sane doctri ne·et vite bono exemplo·vn̄ v̄sus Sacris dotatus·et sacris deditus atꝫ Sacra docens sacra dans·et dux sacer esto sacer dos Ber· Elegi mihi in sacerdotē dignū·mansionis habitacu lū in vase vitreo·qꝛ licꝫ vitꝝ de vili materia sit·tn̄ ꝓbat̄ clarius sup̄ auꝝ et argentū. sic quilibet sacerdos q̄uis sit peccator· tn̄ p̄lucet om̄ib⁹ alijs reb⁹·regibus et principib⁹·et est dignior oī creatura· Vos estis genus electum·gens sancta·regale sacer dotium· Populus adquisitionis·non solum temporalis ele ctionis·sed eterne predestinationis· Elegit autem vos domin⁹ ante mūdi constitutionē qui nondū eratis nisi predestinati Et est notandum q̄ predestinatio nihil aliud est q̄ gratie vel glo rie·preparatio scꝫ gratie in presenti ⁊ glorie in futuro Vn̄ Au gusti·sup̄ illo v̄bo elegi et preelegi O presbiter siue sacerdos·si deus sic te elegit·redde rationē villicationis tue·quid vł quod in hoc seculo elegeris·dum deus vltionem a te requiret·qꝛ scri ptum est Cui plus donauit plus requiretur ab eo·

O Veneranda sacerdotū dignitas·si digne et sacerdota liter vixerit·intra quoꝝ man⁹ velut in vtero v̄ginis fili⁹ dei incarnat̄· O celeste misteriuꝫ·quod per vos pater et fi lius et sp̄ūssanctus tam mirabiliter operatur·quod vno eodē q̄ꝫ momento idem deus qui presidet in celo·in manib⁹ vestris est sacrifitiū· Gre· Hoc tam insigni priuilegio stupet celū·mira tur terra·veretur homo horrescit infernus·cōtremiscit diabo lus: venerat̄ angelica celsitudo· Quid ergo retribuā dn̄o pro om̄ib⁹ que retribuit mihi·verbi gratia· Iste qui creauit me de dit mihi creare se qui creauit me sine me·creator mediante me Quid ergo retribuā dn̄o pro tam singłari dono sacerdotij mi hi impenso quod est datuꝫ optimū et donū p̄fectū. quasi dicat nescio·nisi duo minuta·scꝫ corpus et animā·corpus in seruitu tem et animā in laudē·vn̄ psal· Lauda anima mea dn̄m.

Onsiderate ergo miserabilem vestre excellentie digni
tatem· ꝙ vos deus non solũ p̄ cetero genere ordinauit
sed etiã pre cũctis creaturis quas ad laudẽ et gloriã nois sui
creauit. vñ dñs Ego constitui te sup gentes et regna vt euellas
peccati maculã. ꝛ edifices corda hoim penitentiã agere volen
tiũ. et disꝑdas errores et plantes virtutes in animab⁹ viuificã
dis. vñ dñs Ego vos elegi de mũdo et posui vos ad gr̄am vt
eatis volendo. et fructũ afferatis fideliter oꝑando· et fruct⁹ ve
ster maneat in eternũ ꝯgregãdo Ber· Nullus fructus carior
deo est ꝙ̄ fructus aiaꝝ· ꝑ quibus mortẽ sustinuit fili⁹ dei Qui
em̄ deo in om̄ibus homib⁹ lucrant aias per baptismũ· regene
rant per confessionẽ. et per penitentiã reuocãt. et eos sacramen
to eukaristie cibant· quasi dicat nullus nisi sacerdotes Mala
chias Labia sacerdotũ custodiunt scientiã scȝ dei. qꝛ angel⁹ do
mini exercituuȝ est· Angelus in ꝯuersatione angel⁹ in diuina
rũ gratiaꝝ actione· angelus in ardore charitatis· angelus i sub
iectionis humilitate Salua reuerentia angeloꝝ· quoꝝ infinit⁹
est numerus. dico ꝙ maiores estis ꝙ̄ angeli· ꝛ precellitis dig
nitatẽ eoꝝ largo mõ loqñdo Cui nãqȝ ãgeloꝝ tradidit de⁹ qd
datũ ẽ sacerdoti. s· Quodcũqȝ ligaueris sup terrã erat ligatuȝ
n Ota due sunt claues· scȝ scientie et po ¶ et in celis
testatis· date a dño beato petro· et ceteris homib⁹. non
omib⁹· sed solis sacerdotibus et successoribus suis· licet em̄ so
lus de⁹ pctã remittat· tamẽ nũꝙ̄ vl raro sine suis ministris· i·
sacerdotibus· Quod potest ꝓbari per leprosos· quos cũ dñs
mũdasset dixit Ite ostendite vos sacerdotib⁹· et hũiliter obedi
te· et dum irent mũdati sunt Probari etiã potest ꝑ lasaꝝ. quẽ
cũ dñs suscitasset a mortuis dixit discipulis suis· soluite eum et
sinite abire Et quare ipse dñs nõ soluit eũ a vinculis cordis q̄
soluerat eum a vinculis mortis· et quare nõ iussit mariã ꝛ mar
tham sorores eius soluere· vel iudeos cognatos eius· qui erant
ei ꝓpinquiores debito naturali· ꝙ̄ discipuli domini Per hoc e
uidenter patet et ꝓbat ꝙ solis sacerdotib⁹ a dño data est pote

ſtas ligandi atꝫ ſoluẽdi. Ecce quãta dei benignitas· et ſacerdo
tum dignitas· qꝛ ipe dñs qñqꝫ per malos bonũ operat̃· ⁊ hoc
ideo ne claues eccleſie a fidelibꝰ paruipendant̃· qꝛ ſi aliqñ ſacer
dotes nõ habent ex merito· tamẽ hñt ex offitio dignitatis et ſi·
quis ſacerdotũ indignꝰ ſit quod abſit. hoc ſibi nõ tibi nocebit·

E Cce quãta poteſtas vobis ſacerdotibꝰ data eſt· qꝛ lin
gue vr̃e claues celi facte ſunt Bern· O quantã digni
tatem contulit vobis deꝰ Quãta eſt prerogatiua ordinis ſa-
cerdotalis· Pretulit vos regibꝰ terre· pretulit hũc ordinẽ om
nibꝰ hominibꝰ· immo· vt altius loquar· ꝑtulit vos angelis· thro
nis et dñationibꝰ. Sicut enĩ non angelos· ſed ſemen apprehen
dit abrahe ad faciendã redemptionẽ· ſic nõ angelis ſed homi-
nibus· ſ· ſolis ſacerdotibus corporis et ſanguinis ſui commiſit
conſecrationẽ· Nota ꝙ ad quiqꝫ verba ſacerdotis ſtantis
ad altare. et dicentis ꝟba canonis Hoc eſt enĩ corpus meũ· q̃-
bus verbis dominus dedit vim conficiendi in cena prelatis· vl'
in lotione pedum diſcipulorum in cena cum dicebat diſcipulis
ſuis Hoc facite quotienſcunqꝫ ſumitis in meam commemora-
tionem· ideſt ob mei amoris memoriam. queꝫ exhibui in cruce
paſſus pro vobis Tũc enĩ vt dicit Ber· Celi celoꝝ aperiunt̃
et ipſe chriſtus qui eſt in ſinu patris mox venire dignat̃ in ma-
nus ſacerdotis· cui virtutes celorum deſeruiunt· et panis in al
tari in verum corpus chriſti· et vinum in eis ſanguinem con-
uertitur et trauſmutatur· et ſub modica forma panis totus ve
latur deus verus et homo. Unde Eſaias Uere tu es deus
abſconditus· ſcꝫ in hoc pane· vt medicine ſub nebula pſalmus
Mirabilia opera tua domine· ſcꝫ in hoc ſacramẽto corporis ⁊
ſanguiuis tui· et aĩa mea cognoſcet nimis· ſcꝫ credendo firmit̃·

Cum ergo tante dignitatis ſit ſacerdos· ꝙ creator ſit
ſui creatoris· et totius creature ipſum perdere vel dã-
nare iconueniẽs eſt· vñ Iſido· Sicut patrẽ interficere filiũ im
poſſibile eſt· ſic creatorẽ perdere creaturã· incõueniens eſt Si-

cut in ecclesia reliquie sanctoꝝ quoꝝ aie in celis sũt condunẗ· sic ipe christꝰ requiescit in corde digni sacerdotis Aug· Elegi et p̄elegi mihi cor digni sacerdotis in habitaclm dignũ mee mãsionis tanq̄ in vase vitrio Licet vitꝝ sit de vili materia· tñ splendidius ẽ auro ⁊ argẽto Sic sacerdos p̄lucet dignior ⁊ maior corã deo oĩbus hoĩbꝰ regibꝰ et principibꝰ huiꝰ mõi in sua dignitate· vñ honorãdi sũt sacerdotes quibꝰ deꝰ tantã in mõo p̄ oibus hoĩbꝰ ꝯtulit gr̃am et honorẽ· vñ dñs. Qui vos audit me audit. et q̄ vos sp̄nit me spernit Apost· Qui vos ꝯturbat· s· indebite· iuditiũ portabit q̄cunq; ẽ ille Zacha· Qui vos tãgit sacerdotes· offẽdit pupillã oculi mei Et dñs in psal· Nolite tãgere christos meos· q̄s et ꝓphetas vocat dñs Et i ꝓphetis

Legitur de alexandro rege ❡ meis nolite malignari· maguo q̄ cũ venit hierusalẽ ad expugnandũ eã· occurrit ei sacerdos iudeoꝝ in ornatu pontificali quesiuit rex q̄s esset et dictũ est ei q̄ esset sacerdos altissimi· ipe vero descẽdens ab equo hũiliter inclinãdo honorauit eũ Et sic iudei per eũ obtinuerũt gratiã regis Quãtomagis sacerdotes christianoꝝ huius tp̄is honorãdi sũt· qr ipe deꝰ honoraẗ in ip̄is cuiꝰ cameraꝛ rij sũt et ministri Salomõ Dabiẗ illis scz sacerdotibꝰ electum dei donũ · et sors in tẽplo dei altissimi· i· sors duplex· gr̃e ⁊ glorie De sorte gr̃e ⁊ gl̃e psal· In manibꝰ tuis sortes mee· i· ordo et vita electiõis De sorte gl̃e daniel Stabis in sorte tua in finẽ dierũ Sapi· Ecce cõputati sũt· scz sacerdotes inẗ filios dei· ⁊ inter sanctos sors illorum est· scz sacerdotum Merito ergo gaudete et benedicite vos sacerdotes domini domino· laudate ⁊ superexaltate eum in secula. qui vos ad tantã gloriam elegit

Venit filiꝰ hois querere ⁊ nõ seducere· saluare et nõ dissipare sicut mali p̄lati De q̄bꝰ Sa. Duꝝ ẽ iuditiũ his qui male intrant· durius his qui postquaz intrauerũt male viuunt· durissimũ his qui male p̄sũt Tres em̃ sũt q̄stiones. q̃nõ intrasti· q̃uo vixisti et quõ rexisti De p̄mo amice q̃uo huc itrasti nõ h̃ns vestem nuptialẽ· Si forte canonice intrasti· nõ ꝑ p̄ꝛ

cum violentias · nō p pretiuz · nō p ꝯsanguinitatē · adhuc restat q̄ intentione aut p charitatē aut p cupiditātē · Si ꝓpter deū fa ciat q̄ dei sūt · sicut q̄ venit ad foꝝ · faciat ea ꝓpter q̄ venit At ille obmutuit · qꝛ nō pcauit sibi de hac q̄stiōe · qꝛ ocul⁹ ei⁹ nō erat si plex · i · itētio · igit totū corp⁹ erit tenebrosū · vñ dñs Mitte eū i tenebras exteriores Scda q̄stio fit ꝓpter ysaiam · tu q̄ es · qua si q̄reret q̄s h̄ · q̄liter vixisti in eccl'ia tua Si nescis rñdere sequi tur Apportari te faciā quasi apportat gallus gallinatius · q̄ ma ior est alijs Et maiores in eccl'ia dei iā nihil faciūt sed minores Tertia questio fit p hieremiā Ubi ē grex tu⁹ q̄ dat⁹ est tibi pe cus inclitū · i · valde gl'osū Et ne credas deū posse dubitare de a liqua oue · dicit em̄ adhuc transibūt oues p manus numerātis Si igit nō solū p vobis sed p singl'is subditi⁹ oportz rōnē red dere · q̄ durissimū putas iuditiū erit oīb⁹ q̄ p̄sūt Tria sūt quib⁹ optie diabolū vincim⁹ · s · ardēs cogitatio · carnis mortificatio · et acuta oratio De p̄mo psal · In meditatiōe mea exardescit ignis quo fugas diabolū fulgura chorusçantē · maxie si medi tatiōes sint de passione christi De scdo ap'ls Castigo corpus meū ⁊ in ḱuitutē redigo De t'tio · Au · Oro hūilis diuinū ꝓme ret auxiliū Christ⁹ dicit p ezechielē ad p̄latū Speculatorē dedi te domui israhel · i · laicis Uñ valde nccē ē vt sit lucidi pastores qꝛ nemo p̄t in speculo speculari lutoso Christus est sol · pastor debet esse luna · luna em̄ nō hꝫ lumē nisi a sole · ita sacerdos nō dꝫ recipe decorē a mūdo · sed tm̄ a christo Itē sacerdos q̄ p nū mis celebrat · videt dicere cū iuda Quid vultis mihi dare et ego vob eū tradā · q̄ nephas ē vendere dñm suū Cogita q̄ p̄ m⁹ seru⁹ vēditor seipm suspendit Judas em̄ nūmos misit i tē plū Peiores sūt sacerdotes q̄ denarios p q̄b⁹ cantāt mittūt in lupanar et in ventrē suū Judas semel christum vendidit et de hoc penituit · et tu forte multociens vendidisti et nō penites · ca ue ne desperans teipsū suspendas Berna · Uenient ante tri bunal iudicis · audietur pupilloꝝ accusatio et grauis allegatio

quoꝝ vixerũt stipendijs · et nõ diluerũt eoꝝ peccata. Audi do minũ dicẽtẽ· Uos comeditis pctã pp̄li Et alibi Pasce pasce sed nõ dicit vede vede Item O bone iesu videt ꝯ te ꝯspirare vniuersitas populi christiani Nã illi in ꝑsecutiõe tua sũt primi qui in ecclesia vident gerere principatũ Si quis de pupulo de uiat ille solus perit· sꝫ sacerdotis error multos perire facit si eti am nõ obest quantũ prodest Bern· O sacerdos corpꝰ tuũ effi citur quottidie sepulchꝛ christi· cor tũc per os tuũ egredit falsi tas· ꝑ quod quottidie ingredit veritas Cur oculi tui vidẽt va nitatẽ qui quottidie aspiciũt veritatẽ Cur manꝰ tue extendun tur ad illicita et inania· q̄ tenẽt tenẽtẽ oĩa· Cur te ingurgitas ebrietate· q̄ totꝰ plenꝰ debes esse bonitate Rogo ergo te vt fu gias omẽꝫ vanitatẽ· ne in futuro ꝯdẽneris ꝑ veritatẽ Tãto vti q̄ grauiꝰ cades ab alto quãto excellẽtius pollas dignitate offi tio Idẽ bern. O dñe pastores tui mutati sũt in tonsores· agni in lupos· defensores i dissipatores· qui deberent esse sobrij· q̄t tidie sũt ebrij· q̄ p̄lati: pilati· qui casti· incesti· q̄ pastores seductores res Nõne tociens repetitũ est· petre amas me· pasce oues me as· quasi dicat· nisi me ꝑfecte diligas· id est plꝰ q̄ te tua ⁊ tuos nõ intromittas te de cura ista· nec tu sacerdos et maxime pa stor pro ouibꝰ ꝓ quibꝰ effusꝰ est sanguis meꝰ Ber· Nõ debꝫ alioꝝ ducatũ suscipere q̄ nõ vult alios bñ viuẽdo ꝑire Nullus ita vilipẽdit offitiũ suũ sicut clerici Fabri et agricole mane sur gũt. sed nõ ipsi· dormiũt enĩ vsq̄ ad meridiẽ Ber· Ue sacerdo tibus miseris ꝓditoribꝰ sotijs q̄ christũ iteꝝ (quantũ in eis est) crucifigũt et sanguinẽ testamẽti pollutũ ducũt Qui manibus pollutis· oculis impudicis· ore venenato· corde impudico· dum ad reuerendũ sacramẽtũ nõ reuerenter accedunt· angelos assi stentes offendũt· et de singulari medicina sibi miserabiliter acq̄ runt eternã dãnationẽ· Cauete vobis prelatuli. voratores vt catuli· mortẽ nõ attẽditis q̄ fauorẽ vẽdite. Dant nummi· ꝓcu rant puuli scꝫ idiote· irregulares· excõmunicati· giezite· ebriosi· lusores· nũquã casti· sꝫ incesti· ve vobis. ve et frequenter ve·

D Ominus transiens de hoc mundo ad patrem ecclesiam quam suo sacratissimo sanguine redemit fratribus suis scilicet sacerdotibus regendam commisit dicens Exiui a patre et veni in mundum iterum relinquo mundum et vado ad patrem vos oues meas custodite pro quibus sanguis meus effusus est Quanta sit dignitas sacerdotalis scilicet offitii et ordinis audiamus et videamus. Quantumcumque enim sit aliquis bonus tamen non potest conficere corpus christi nisi ordinatus fuerit vt offitii sacerdotalis exhibeat misterium dei autem est offitium tribuere et benedictiones Unde Aug: Sacerdotes non propria virtute benedicunt sed quia christi figuram gerunt et christus eum qui in ipsis est benedictionis tribuunt plenitudinem O sacrum et celeste misterium quod per vos pater et filius et spiritussanctus mirabiliter operatur. credimus quod post deum non est tanta gratia et potestas sicut est vestra vnde Ber: Super potestate vestra et tam insigni priuilegio vestro stupet celum mirantur terra contremiscit diabolus. abhorret infernus veretur homo venerantur plurimum angelica celsitudo quod vno eodemque momento deus qui presidet in celo in manibus vestris est in sacrifitio Sed vnde hoc dulcissime et piissime hiesu vt sacerdotes qui sunt vt nos vermiculi et puluis et cinis te presentem habere mereantur pre manibus pre oculis qui totus et integer sedes ad dexteram patris. qui vnius hore momento a solis ortu vsque ad occasum ab aquilone vsque ad austrum presto es domine Certe non ex debito non ex merito sed ex voluntatis tue beneplacito preparasti te in dulcedine tua pauperi deus scilicet sacerdoti Hec est vere celestis indulgentia hec est cumulata gloria hec est vere superexcellens gratia. sacerdotes tenere deum in manibus. Nullis angelorum nullis archangelorum nullis spiritibus. sed hominibus. non omnibus sed tamen ordini vestro commissam esse credimus celebrationem tanti misterii vt consecratus in sacerdotem prorsus ad ipsum conficiat in altari quod christus in cena paschali confecit manibus suis In altari quippe sacerdotum ore manibus conficitur christi corpus non creatur non nascitur sed quod totum in dextra patris est totum in manibus totum in ore sumentis vnus in multis et diuersis O sacerdos tu es sacer dux sacra docens sacrum

dans · Sacer dux in exhortatione · Sacra docens in par
ticipatione carnis et sanguinis christi · Sacrum dans pro
deo exemplū viuēdi ceteris Ut amplius mouearis immo vt
magis incalescas in amorem tui redemptoris. voluit christ⁹ vt
iugiter coleretur p tuū misteriū. quod semel offerebat̄ in mūdi
pretiū·et pbennis illa victima viueret in memoria·et semper e
rit in gloria patris Vñ Moyses rogauit dominū quondā di
cens Ostende mihi teipsum domine veꝛ Sed tibi nō solū ostē
ditur·sed in manib⁹ tuis se tradit Delectari ergo debes o tu sa
cerdos et gaudere in sacramēto altaris·in cuius cōfessione fide
lis minister inuenit in medio patris et filij et spūssancti astātib⁹
ex omī latere superius ordinib⁹ sacramētū p notabile misteriuꝫ
superexcellentis gl'e·vidꝫ et sentit sacerdos filiū dei fratrem suuꝫ
et amātissimū·cui⁹ veraciter carnē et sanguinem tenet·vñ psal
Narrabo inquit nomē tuū fratribus meis Videt et sentit spi
ritūsanctū a p̄re et filio ꝓcedentē·domesticū esse sotiū factorem
et dispensatorē suū·q2 ip̄e vere ꝯsolator est penitentiū·et aduo
catus oīm in se separantiū Vidꝫ veꝛ deū et sentit spūaliter an
gelos et omēꝫ celi celoꝛ senatū sibi applaudantē·et vt cōciuis e-
orū ascribi mereat̄ Ibiqꝫ celebrat̄ familiare colloquiū inter deū
et moisen amicū suū·i·fidelē ministrū Pēsa igit̄ iugiter·ample-
ctere suauiter·repōe fideliter quid audis·quid agis·quid legis
quid tenes. Calix sepulchrū christi·patena lapidē suppositum·
corporale sudariū Substractoria corporalia lintheamina: q̄-
bus inuolut⁹ fuit christus significat Hostia quā vides nō ē pa
nis sed caro et sanguis eius qui pependit in cruce ꝓ mundi vi
ta Jam oculis tuis vides panē angeloꝛ qui nescit putrescere
non vadit i secessuꝫ·sed ducet te in excelsū·illuc reducet te vnde
retraxit imaginem Hoc itaqꝫ sacramentū ab eterno in celo re-
positum·sed diabolo penitus celatum. prophetis quibusdam
reuelatum. sollitudini et sanctitati vestre est traditū et per oīa
donatū Quis vidit talia videāt oculi ne mirentur·quia omīa
sicut voluit fecit O sacerdotes quantū ē ꝙ in eleuatione ma-

nuum vestrarum capita regum inclinant. et reges et regine vobis munera offerunt Omnis ecclesia vos patres confitetur et expectat intercessores In quorum priuilegiati amoris premium datum et dictum est petro Pasce oues meas in singularitate presertim datum est et dictum est apostolis Quodcunque ligaueritis super terram etc. Pensate quantum est hoc maximum scilicet si ad legationem angelorum ascensus hominum exspectaret quantum ergo est si ad arbitrium hominum ascensus inclinat angelorum Audite vestri officii dignitatem cautelam et constantiam cum dixit Elegi vos etc. offitium vt cum dixit eatis cautelam vt cum dixit fructum afferatis constantiam vt cum dixit fructus vester maneat Vobis etiam dictum est Ite in orbem vniuersum etc. Electi ergo estis vt eatis ergo periculum est vobis stare periculosius sedere periculosissimum est iacere.

Recordor me legisse quod accidit in burgundia cum sacerdos quidam veniret ad sinodum transiens per medium nemorum obuium habuit diabolum in figuram hominis transfiguratum que cum salutasset tradidit ei litteram quandam clausam tradendam episcopo et vniuersis rectoribus in illa sinodo congregatis Quam cum aperuisset episcopus in presentia omnium fecit legi Tenor autem illius littere erat iste Rectores tenebrarum rectoribus ecclesiarum salutem Mandamus vobis quod multum diligimus vos quia quodcunque vobis committitur. ad infernum cum magnis glomerationibus destinatis Item alibi dictum fuit episcopo peruerso a christo domino Redde mihi reduces animas quas cum prauo exemplo damnificasti Bernardus. Timeant clerici ministri ecclesiarum qui in terris res sanctorum quas possident tam iniquie gerunt vt stipendiis que sufficere debeant minime contenti. superflua quibus egeni sustentari deberent impietate sacrilegii sibi detinent et in vsus superbie atque luxurie victum pauperum consumere non verentur duplici iniquitate peccantes scilicet et quod aliena diripiunt et sacris in suis vanitatibus et turpitudinibus abutuntur Heu hodie non pascunt pastores oues sed seipsos. propter quod cominatur eis dominus damnationem Ezechielis xliiii. Ve pastoribus hierusalem quia pascebant seipsos non oues pascuntur a pastoribus a quibus pasci deberent Unde Bernardus Conuenit bonitas amabilem scientia discibilem disciplina

na imitabilem reddunt Scientia et disciplina bonitatez attra-
hunt· scientia corrigit et disciplina pascit Debet autem quilibet
prelatus et religiosus et clericus qui alijs preest sollicitus eē q̄-
modo deo placeat in puritate conscientie Bernardus· Man-
ducare spiritualiter corpus christi· est passionis et redemptiōis
eius attentius recolere sacra benefitia ad sumendum suauiter
in conscientia· et recolendum fideliter in memoria Augustin⁹·
Quottidie corpus christi sumere nō laudo nec vitupero Hoc
est signum sepe cōmunicandi· cum de perceptione huius sacra-
menti timor seruilis minuitur· et incendium charitatis pl⁹ aug-
mentatur Sed per hoc aliqui retrahunt cum de cōmunione
deuotionem et consolationem singularem non ita pcipiuut pro-
ut eis beneplacitum foret· Et hij magis sua q̄ que dei sui viden-
tur querere·

Venerabilis sanctitudo manuū sacerdotum O felix
exercitium· o mundi vere gaudium· vbi ima summis
iungūtur· cum christus tractat christū · sacerdos dei
filium· tibi delitie sunt esse cum filijs hominum· vnde Petrus
in canonica Vos estis genus electum· regale sacerdotum· ge-
nus sancta. populus acquisitionis· Augustinus· Vos estis in-
quit genus electum· non solum electione tempalis prelationis
sed vt spero electionis eterne predestinationis Unde Aposto·
Elegit eos ante mundi constitutionem· qui nondum erant nisi
predestinati Augustinus Quō elegit eos ante mundi consti-
tutionem· qui nondum erant predestinādo Gregorius· Pre-
destinatio nihil aliud est q̄ gratie presentis et glorie future p-
paratio· Augustinus Quattuor enim requiruntur proprie ad
preparationē gratie presentis ⁊ predestinationem glīe future·
Primum est voluntas tribuentis· Secudum est libertas vo-
luntatis· Tertium est predestinatio non existentis· Quartum
est meritum accipientis· alioquin nec gratia in presenti· nec
sequetur gloria in futuro Unde Apostolus Quos presciuit

hos et predestinauit cōformes fieri imagini filij dei·scz sacerdo-tis in tanti misterij ministerio. Idem quos predestinauit hos et vocauit·et quos vocauit hos et iustificauit·et quos iustifica uit illos et magnificauit Glosa In predestinatione est gratia in vocatione potentia·in iustificatione leticia·in magnificatione gloria Unde vos sacerdotes estis genus electum

Augustinus· O presbiter sive sacerdos·sicut deus te e legit et preelegit reddere rationem villicationis tue·in quā vel quod tu in hoc seculo eligeris·dum deus electionem a te requiret·non est dubium dare. an sacerdos sit angelus an di abolus Si vixerit in castitate corporis et anime et humilitate est angelus· Si vixerit econuerso est peior diabulo·et hoc est horribile valde malis presbiteris O sacerdotes considerate ve stre dignitatis dulcissime excellentiam·quia dn̄s vos ditauit pre omnibus creaturis Honorandi sunt quippe sacerdotes. q̄-bus dominus tantam in mundo pre omnibus contulit gratiā et honorem·

Apientia ·Ecce computati sunt·scz sacerdotes inter fi lios dei·et inter sanctos sors illorum est·scilicet sacer-dotum Merito ergo gaudete et benedicite vos sacerdotes do-mini domino·laudate et super exaltate eum in secula·qui vos ad tantam dignitatem et gratiaz elegit· Et gratias agite ei pro tantis beneficijs presentibus preteritis et futuris. et eternali-bus temporalibus et spiritualibus·et rogate suppliciter dicen-tes Cōfirma hoc deus quod operatus es ī nobis per immen-sam gratiam tuam in presenti·et presta vt cum omnibus no-bis commissis et omnibus fidelibus·et cum omnibus sāctis ⁊ angelis tuis in futuro in regno celorum confiteamur nomini tuo sancto·et gloriemur in laude tua ineternum·

Ominus noster pontifex de vestib⁹ sacerdotalibus mi sticam vt summus sacerdos camisiam induit in almo vtero·scz beate virginis marie Ministri vero iudeorum dede runt ei amictum alapis contextum Herodes albam·quando

illusit cum alba veste indutum Ministri pilati cingulum quā do flagellis ceciderunt eum. Dederunt ei phanonem quando ligauerunt eum ad columnam. stolam sputis contextam Casulam. quando induerunt eum veste purpurea dicentes. Aue rex iudeorum Lanceam pro baculo Crucem pro sede episcopali Spineam coronam pro infula Clauum in pedibus pro sandalis Clauos in manibus pro annulo et cirothecis Sicque ornatus pontifex noster primo templum aspersit· missam cantauit· Heli· heli· postea indulgentiam dedit dicēs Pater dimitte illis. Prelati temere credūt sibi cuncta licere Credidit et caiphas oē nephas sibi phas Ve misero mōo· ve primo· ve scōo Ve p pontificū dedecus horrificū Pontifices muti· de iure suo male tuti Quāuis cornuti non audent cornibus vti·

[N]ota sex vicibus fudit christus sanguinem suum pro nobis· Primo in circumcisione· et hoc fuit nostre redemptiōis initium Secundo in oratione· et hoc fuit nostre redemptionis desiderium Tertio in flagellatione Quarto ī coronatione· et hoc fuit nostre redemptiōis meritū· qui a liuore eius sanati sumus· Quinto in crucifixione. et hoc fuit nostre redēptionis pretium· tunc enim que non rapuit exsoluit Sexto ī lateris apertione· et hoc fuit nostre redemptionis sacramentum quia inde exiuit sanguis et aqua· Sanguis in remissionē peccatorum· aqua ad lauacrum baptismi sacrificandum·

Finit stellā clericorum foeliciter·

In laudem libelli

Aspice presentis o clerice dicta libelli
Nomen pastoris quisquis habere voles
Terrenis nunq̃ vel paucum rebus adhere
Hunc mundum spernens: celica sola pete
O quanta mentis acie perpendere debet!
Is. qui pastoris accipit offitium
Ne pro diuitijs curam sibi vendicet ipse
Et non vt populo dogmate subueniat
Crede tuo dabitur merces condigna labori
Apte si proprium rexeris ipse gregem
Illicitus si cecet amor te diuitiarum
Letheas ditis ingrediere domos
Labitur ex vero si quis tuus agnus ouili
Ad christi caulam dulcius hunc reuoca
Verus pastor oues ad summnm ducat ouile
Terrenos cum artus spiritus exuerit

I·S·

celi patris. In omnibus
es scutum fidei. in q
omnia tela nequissi
ea extin[...]re. et galeam
salutis [...]e. et gladium
s quod uerbum dei.

refugium factus est nob. R.
ne et progenie. V. Priusquam
[...]rem aut formaretur terra et or
[...] in seculum tu es deus.
De profundis clamaui ad te
[...]ne exaudi uocem meam.

Sec. iohannem.

[...]t quidam regulus
[...]lius in[...]firmabatur
[...]aum. Hic cum au
[...]ua ihc ueniret a iu
[...]leam. abiit ad eum
[...] ut descenderet et
[...]lium eius. Incipi

deus docuisti me
nectam et seru

Mentes n[...]
possideant
m celestis oper[...]
sensus in no[...]
preueniat effe[...]

Iustus es domine et re[...]
tuum fac cum seruo
tuam. ps. Beati im[...]
ambulant in lege d[...]

Tua nos d[...]
semper et p[...]
tur. actionis [...]
stet esse intentos

R. Obsec[...]
Actus indig[...]
ambuletis uo[...]
cati estis cum o[...]
te et mansuetu[...]